

Zaráz: Zlínsko-bratislavský Masaryk/Štefánik

Marcel Sladkowski | Divadelní noviny (www.divadelni-noviny.cz) | 17.01.2019

Loňské sté výročí vzniku Československa bylo příležitostí, k níž se chtěli vyslovit mnozí z těch, kdož se cítí být dědici státu uprostřed Evropy, který sice už více než čtvrtstoletí neexistuje a i předtím desítky let churavěl v okovech dvou totalit, přesto však okolnostmi svého vzniku a prvními dvaceti lety svého vývoje, ale v konečném důsledku i přátelským rozchodem národů, jež jej utvářely, má co říci naší současnosti. Inscenace Masaryk/Štefánik obrátila v tomto smyslu pozornost k bezprostřednímu prologu Československa a předních osobností, jež je vyvolaly v život: Tomáše Garrigua Masaryka a Milana Rastislava Štefánika. Je proto namístě, že se k tomuto úkolu spojila divadla z obou stran nynější česko-slovenské hranice.

Inscenace Masaryk/Štefánik obrátila pozornost k bezprostřednímu prologu Československa a předních osobností, jež je vyvolaly v život: Tomáše Garrigua Masaryka a Milana Rastislava Štefánika. (foto)

U bratislavské Arény je to dáno i jejím soustavným zájmem o výrazné postavy našich novodobých dějin (Tiso, Husák, Dubček), jak je prezentuje tzv. Občiansky cyklus divadla. U Městského divadla Zlín pak více než geografická blízkost Slovenska hrálo roli jeho trvalé úsilí v česko-slovenských kulturních stycích, vyjádřených zejména přehlídkou Setkání – Stretnutie. Pozitivní role festivalu byla vysloveně nedocenitelná v době po rozdělení federace, ale svou platnost má i dnes, kdy je komunikace obou kultur opět relativně čilá (alespoň v divadle – jinde, zejména v literatuře, je to o dost horší).

Slovenská stopa ve zlínském divadle je ostatně zřejmá i z faktu, že tu od roku 2000 působí již třetí Slovák na pozici uměleckého šéfa. Po Silvesteru Lavříkovi a Dodo Gombárovi je jím nyní Patrik Lančarič, který má nadto (zpravidla v tandemu s dramatikem Peterem Pavlacem) blízko k historickým tématům. Oba tu předloni představili dokumentární hru Já, Baťa a dokumentární přístup je vlastní i stávajícímu pokusu o dvojportrét Masaryka a Štefánika. Jeho premisou je zjevně jak autorský respekt k vzájemné úctě, kterou k sobě oba otcové zakladatelé chovali, tak respekt k nim samotným. Výsledkem je tak „drama hodnot“, jehož úskalím je hrozba uctivosti a literárnosti.

Uniforma ztepilého Juraje Bači dobře odůvodňuje hrdinsky kurážný výraz, jež postavě propůjčuje a který posouvá k hravé bezprostřednosti s příměsí cílevědomosti hnané fatálně tragickým podtónem. (foto)

Inscenace jí uniká hlavně díky hereckému ztvárnění Ludka Randára (TGM) a Juraje Bači (MRŠ). Civilní L. Randár úspornými gesty a mimikou vyjadřuje Masarykovu věcnost i klidnou neústupnost, jak ji formoval celoživotní zápas o pravdu v sobě samém i s jinými. V interakci se Štefánikem je někdy chladný, nechce si oddaného žáka pustit k tělu. V jejich vztahu, jenž připomíná vztah otce a syna, nezřídka dochází k paradoxnímu převrácení rolí: starý humanitní vzdělanec se jen zdráhavě podvoluje spontaneitě mladého generála. Uniforma ztepilého J. Bači dobře odůvodňuje hrdinsky kurážný výraz, jež postavě propůjčuje a který posouvá k hravé bezprostřednosti s příměsí cílevědomosti hnané fatálně tragickým podtónem. Kontrastní podání obou herců činí dialogy živě přitažlivé, třebaže lze ve výsledku připustit, že myšlenkovou hutnost Pavlacova dramatu idejí – tíhnoucího v režijním gestu do jisté míry k patosu – by asi víc ocenil vnímavý čtenář než divák.

Městské divadlo Zlín – Peter Pavlac: Masaryk/Štefánik

Režie: Patrik Lančarič

Dramaturgie: Vladimír Fekar, Katarína Kašpárková Koišová, Saša Sarvašová

Scéna: Pavel Borák

Kostýmy: Markéta Sládečková

Hudba: Daniel Salontay

Hrají: Luděk Randár, Marta Bačíková, Juraj Bača, Dominika Richterová, Michal Borovský a Jakub Malovaný.

Premiéra 27. 10. 2018.

Psáno z představení 16. 1. 2019 v rámci festivalu Zaráz.